

VATRENA PROTIVPRIPREMA

Vatrena protivpriprema je jedan od oblika aktivnosti branioca koja se ostvaruje nuklearnim udarima i vatrom artiljerije, avijacije i drugih rodova i vidova. Vatrena protivpriprema je smeo i odlučan oblik borbenih dejstava kojim branilac najčešće teži da izmeni ili osetno poboljša odnos snaga u svoju korist, da privremeno preotme inicijativu i da slomi napadnu moć protivnika pre njegovog prelaska u napad. Prema tome, rezultati ostvareni vatrenom protivpripremom prevazilaze taktičke okvire, skoro redovno imaju operativni, a ponekad i strategijski značaj. Razume se, značaj rezultata protivpripreme zavisiće, pre svega, od operativnog položaja,¹ kvaliteta i kvantiteta sredstava koja se u njoj koriste i posebno od broja i strukture nuklearnih borbenih sredstava.

U odbrambenim operacijama na istočnom frontu u drugom svetskom ratu sovjetski frontovi i armije izveli su nekoliko vatrene protivpripreme. Posmatrano operativno-strategijski, najznačajnija vatrena protivpriprema izvedena je u kurskoj operaciji, u kojoj su upotrebljena sredstva nekoliko sovjetskih armija, a organizacija je bila poverena komandi grupe frontova uz asistenciju predstavnika Vrhovne komande.

Ostvareni rezultati vatrene protivpripreme u ovoj operaciji imali su veliki odraz na uspešno ostvarenje cilja operacije, čiji je krajnji ishod prelazio okvire operatike. Rezultat ove protivpripreme bio je nanošenje velikih gubitaka neprijateljskom prvom borbenom ešelonu i sredstvima podrške, što je dovelo do odlaganja nemačkog napada za 2 časa i osetno smanjilo silinu udara i tempo napada. Ovim su bili obezbeđeni uslovi za ostvarenje sila operacije strategijskog značaja. Zbog ovoga je nemački napad bio praktično slomljen u samom početku, na taktičkoj dubini sovjetske odbrane. Razume se, bilo bi isuviše smelo tvrditi da je protivpriprema jedini faktor koji je obezbedio uspešan ishod bitke. Ona je bila jedan od brojnih činilaca u sklopu zamisli komande grupe frontova za izvođenje operacije. Najvažniji faktori koji su usloveli stvaranje ideje

¹ Pod pojmom *operativni položaj* podrazumeva se stanje u kome se u određenoj zoni dejstva ili na operacijskom pravcu i u određenom vremenu nalazi operativna jedinica, posmatrano sa stanovišta mogućnosti — uslova za izvršenje zadatka koji je u toku ili predstoji.

On predstavlja sintezu više posebnih ali međusobno zavisnih i uslovljenih elemenata, kao što su: brojni i kvalitetni odnos u živoj sili i borbenoj tehnici, stanje i borbena sposobnost jedinica, geografske osobine položaja kao oslonaca za borbena dejstva, geometrijski oblik linije fronta, jačina i sastav operativnih rezervi i mogućnost njihovog angažovanja po vremenu i prostoru, brojni i kvalitetni odnos u avijaciji i nuklearnim borbenim sredstvima, stanje i mogućnost materijalno-tehničkog snabdevanja (obezbeđenja) i dr.

i obezbedili uspeh protivpripreme jesu: povoljan operativni položaj sopstvenih snaga, dovoljna količina sredstava, raspolaganje proverenim podacima o namerama, grupisanju i rasporedu snaga i sredstava napadača, o početku i trajanju vatrene pripreme napadača i početku napada. Osim navedenih činjenica, operativni položaj Crvene armije bio je vrlo povoljan na delu fronta gde se izvodila protivpriprema. Sve ove podatke obezbedila je Komanda grupe frontova u toku prethodnih dejstava, kada su se Nemci pripremali za napad.

Prema tome, sovjetsko komandovanje je značaki iskoristilo prednosti i do detalja, planski, uskladilo dejstva svih rodova i vidova krupnih formacija. Ovo je poučan primer dobro organizovane i uspešno izvedene protivpripreme. On se može u pogledu organizacije, planiranja i načina izvođenja protivpripreme uspešno primeniti i u budućem ratu.

Nijedna protivpriprema u drugom svetskom ratu po obimu i značaju ne može se uporediti sa onom u kurskoj operaciji, ali je vredna pouka i vatrena protivpriprema na lenjingradskom frontu kod Polkova. U ovoj operaciji cilj protivpripreme bio je slamanje napada Nemaca na polkovskom operacijskom pravcu, sprečavanje izbijanja na obalu zaliva i stvaranje povoljnih uslova za odbranu na celom frontu. Protivpriprema je uspešno izvedena i nemački napad je bio osujećen. Pored brojne artiljerije kopnene vojske u protivpripremi je prvi put učestvovala i snažna brodska artiljerija. Naročito važnu ulogu imala je artiljerija krupnih kalibara krstarice „Maksim Gorki“. Brodskim topovima sa krstarice i drugih plovnih jedinica razrušeni su i neutralisani najvažniji ciljevi u borbenom poretku, što je Nemce prisililo da odustanu od napada. Ovo je poučan primer dobro organizovane i uspešno izvedene protivpripreme, u kojoj su, pored kopnene vojske, uzele učešće, avijacija i ratna mornarica. Osim toga, od velikog značaja je bilo učešće flote, čime je povećana gustina artiljerije i silina vatrenih udara teških oruđa, kojim je naoružana ratna flota.

Oba primera su poučna i sadrže zajedničke faktore koji su imali presudan uticaj na ishod protivpripreme. Znači, branilac nije bio u mogućnosti da se odluči na ovakav način borbenih dejstava sve dok nije u prethodnim borbama obezbedio povoljan operativni položaj i proverene podatke o neprijatelju, na osnovu kojih je odredio odgovarajući broj i vrstu sredstava. Protivpriprema je složen vid dejstva i ostvaruje se tačno određenim vatrama po ciljevima, što zahteva detaljno planiranje zadataka svakoj jedinici. Uskladiti dejstva između velikog broja jedinica, kao i između rodova i vidova, težak je i komplikovan zadatak koji mogu obaviti komande i štabovi sa visokim stepenom sposobnosti.

MOGUĆNOSTI I VARIJANTE VATRENE PROTIVPRIPREME

Pojava raketno-nuklearnog i omasovljavanje i usavršavanje konvencionalnog oružja usloveli su radikalne izmene u određivanju cilja, mogućnosti, strukture, dužine trajanja i načina ostvarenja vatrene protivpripreme. Ovo je uslovalo i promene stavova o per-

spektivi primene ovog oblika aktivnosti branioca. Promena stavova i mišljenja se bazira isključivo na velikom dometu i uništavajućoj moći novog oružja.

U prošlom ratu glavnu snagu vatre u protivpripremi činila je artiljerija i avijacija. Tehničke mogućnosti, pre svega domet artiljerije, ograničavale su branioca na izvođenje protivpripreme na relativno maloj dubini napadačevog borbenog poretka. Vatra se uglavnom koncentrisala na snage i sredstva na polaznom položaju i na sredstva podrške, koja su nešto dublje raspoređivana. I pored velike koncentracije, artiljerija nije bila u mogućnosti da preuzme zadatak neutralisanja dubljih ciljeva — taktičkih rezervi napadača. Ove zadatke obično je izvršavala avijacija, ili je artiljerija u toku protivpripreme povremeno prenosila vatru po ovim ciljevima. Dakle, samo ova konstatacija ubedljivo govori da je određivanje cilja vatrene protivpripreme bilo uslovljeno, pored ostalog, vatrenim mogućnostima i dometom vatrenih sredstava.

Nuklearna borbena sredstva, pre svega, njihova ogromna vatrena moć, veliki domet sredstava za lansiranje i neograničena mogućnost manevra putanjama omogućavaju da se relativno brzo prenese težište borbenih dejstava sa jednog na drugi operacijski pravac, da se brzo menja vid borbenih dejstava i da se pod jednovremeni udar snažne vatre stavi ceo operativni raspored protivnika. Samo ova činjenica ubedljivo govori da branilac vatrenom protivpripremom može ostvariti veoma značajan cilj: izmeniti odnos snaga u svoju korist, slomiti napadnu moć neprijatelja, preoteti inicijativu i konačno stvoriti uslove za napadna dejstva. Iz ovog sledi zaključak da je, upravo, pojava raketno-nuklearnih borbenih sredstava i usavršavanje klasičnog naoružanja opredelilo ne samo suštinu i značaj vatrene protivpripreme nego i unelo kvalitetne izmene u način ostvarenja planiranog cilja operacije u celini.

Uništavajuća i razorna moć raketno-nuklearnih borbenih sredstava, veliki domet sredstava za lansiranje nuklearnih projektila, njihova neograničena manevarska sposobnost, usavršavanje klasičnog naoružanja i povećanje pokretljivosti formacija stvorili su mogućnosti da se vatrena protivpriprema organizuje i izvede za relativno kratko vreme. Nema više potrebe za velikim pregrupisanjem i ogromnom koncentracijom sredstava, pre svega, klasične artiljerije da bi se stvorila odgovarajuća vatrena nadmoćnost na izabranom operacijskom pravcu (rejonu).

Savremena elektronska i druga sredstva izviđanja omogućila su da se relativno brzo otkrije borbeni raspored protivnika na velikim dubinama i, što je još važnije, da slede i kontrolišu sve promene u njemu.

Iz svega ovoga sledi zaključak da će vatrena protivpriprema, kao oblik aktivnosti branioca, biti primenjivana češće nego u prošlom svetskom ratu.

Kod velikih armija koje raspolažu neograničenim brojem i raznovrsnom strukturom nuklearnih borbenih sredstava² neće se

² Razmatranje se odnosi na oružane snage dve supersile: SSSR i SAD.

postavljati pitanje primene ovog oblika aktivnosti branioca. Upravo preovlađuje mišljenje da je jedino moguće preuzeti inicijativu i slomiti napadača ako se razbiju i unište osnovni elementi njegovog borbenog poretka, kao nosioca operativnog manevra.

Suština i smisao savremenog operativnog manevra svodi se, u osnovi, na izbor i realizaciju operativnih postupaka kojima napadač obezbeđuje da se raspoloživa nuklearna borbeno sredstva najcelishodnije upotrebe i da se najbrže i najefikasnije eksploatišu njihovi učinci radi postizanja planiranog cilja operacije. Ako ovakva definicija adekvatno odražava razvitak vojne misli o savremenom manevru, onda proizilazi da su osnovni nosioci manevra uopšte, pa i operativnog manevra, nuklearna borbeno sredstva, oklopne i mehanizovane jedinice i vazdušnodesantne snage. Međutim, očigledno je da se težište u okviru operativnog manevra prenosi na nuklearna borbeno sredstva kao osnovni i glavni faktor uspeha, dok se druga dva faktora izrazito stavljaju u zavisnost od nuklearnih borbenih sredstava. Prema tome, osnovni cilj vatrene protivpripreme je uništenje i neutralisanje nuklearnih borbenih sredstava, a zatim razbijanje i izbacivanje iz borbe elemenata — snaga namenjenih za eksploataciju učinaka nuklearnih udara napadača. Otuda i mišljenje da se stavljanjem pod nuklearni i vatreni udar nuklearnih borbenih sredstava, sredstava podrške, oklopnih i mehanizovanih jedinica I operativnog ešelona ostvaruje važan cilj vatrene protivpripreme i postiže krajnji cilj odbrambene operacije tj. slamanje napadne moći, preuzimanje inicijative i obezbeđenje uslova za prelazak u napadna dejstva. Ako ovoj konstataciji dodamo da su savremene i velike armije sa bogatim nuklearnim arsenalom u formacije uvele kvalitetna elektronska i druga sredstva za izviđanje, upravo adekvatno kvalitetu i kvantitetu vatrenih sredstava, onda proizilazi da je organizacija izvođenja vatrene protivpripreme moguća i realna u svim etapama operacije. Samo je važno otkriti vreme početka vatrene pripreme i početka napada i prema tome odrediti momenat ostvarenja nuklearnih udara.

Kod teoretičara velikih armija stalno je prisutan ovaj faktor i koncepcija borbenih dejstava upravo se zasniva na njemu. Stoga oni odbranu smatraju kao privremeni, kratkotrajni vid borbenih dejstava.

Misao o tome da će napad najčešće otpočinjati iz pokreta proizilazi iz konstatacije što savremene armije raspolažu sredstvima koja im omogućavaju da relativno kratkom i snažnom vatrenom pripremom razbiju i poruše sistem odbrane. Razume se, ovakva mišljenja zastupaju predstavnici armija velikih zemalja, koje raspolažu neograničenim arsenalom nuklearnih borbenih sredstava i koje su u mogućnosti da, adekvatno svojim koncepcijama, popune jedinice savremenom tehnikom i opremom. Međutim, postavlja se pitanje da li će ovakva rešenja biti ostvarljiva kad se, recimo, radi o direktnom sukobu dve svetske supersile (SSSR i SAD). Verovatno je da će napad iz pokreta biti često uslovljen konkretnom operativnom situacijom, što će zavisiti od jačine odbrane. Pri razmatranju ovog pitanja može se uočiti da će napad iz pokreta biti primenjivan protiv znatno slabijeg protivnika — slabije odbrane, a kad se radi

o približno jednakim protivnicima, napadač će ipak biti prisiljen da napad otpočne uz prethodnu pripremu. Iz ovoga sledi još jedan zaključak — da će napadač, pošto u prvoj etapi operacije oslabi odbranu, otpočeti drugu etapu (uvođenje rezervi) napadom iz pokreta bez većeg zastoja i posebnih priprema.

Organizacija i izvođenje vatrene protivpripreme kada napadač prelazi u napad iz pokreta biće otežani i vremenski ograničeni. U ovakvim prilikama branilac procenom mora doći do zaključka o jačini, sastavu i namerama neprijatelja i verovatnom načinu njegovog dejstva. Analogno zaključcima iz procene uz stalno praćenje pokreta napadača branilac treba permanentno da izvodi odgovarajuće pripreme: privlači i grupiše snage i sredstva, pomera rezerve i izvodi tehničke pripreme u artiljerijskim i raketnim jedinicama. U ovakvim prilikama pripreme moraju biti izvedene pravovremeno, pre vatrene pripreme napada, tako da sve bude spremno za udare pre nego što se predviđa početak udara napadača. Praktično to znači da sva sredstva moraju biti na položajima spremna za dejstvo.

Kada se očekuje napad iz pokreta, vatrene protivpripreme se organizuje i izvodi tako što se nuklearnim udarima i avijacijom dejstvuje po napadačevim raketnim jedinicama, sprečava se da izvede vatrene pripreme napada, a zatim se nuklearnim i vatrenim udarima dejstvuje po drugim snagama, koje podilaze prednjem kraju odbrane. Nuklearni i vatreni udari se planiraju (elementi se pravovremeno pripremaju) po rejonima — prostorijama gde se očekuje neprijatelj. Najpogodniji rejon su prostor od linije razvoja do braničeve linije glavne zaprečne vatre. Elementi se planiraju za više rejona (na operacijskim pravcima), a nuklearni i vatreni udari se ostvaruju po rejonima u kojima se pojave snage i sredstva napadača.

Znači vatrene protivpripreme (u ovakvim uslovima) se sastoji iz dve faze: prve, ostvarenja nuklearnih i vatrenih udara po raketno-nuklearnim jedinicama i sredstvima podrške napadača i, druge, u kojoj se ostvaruju nuklearni i vatreni udari po planiranim rejonima, ali u momentu pojave snaga i sredstava napadača.

Armije koje imaju ili će imati ograničen broj raketno-nuklearnih sredstava organizaciju i izvođenje vatrene protivpripreme razmatraju sa aspekta drugačijih mogućnosti. One polaze od pretpostavke da će napadač skoro redovno imati više nuklearnih borbenih sredstava i oklopnih jedinica. Ta superiornost prisiljava će ih da pri odlučivanju solidnije analiziraju bitne faktore koji uslovljavaju donošenje odluke o protivpripremi.

Analiza obostranog operativnog položaja treba da pokaže sa kakvom verovatnoćom branilac može računati na uspeh vatrene protivpripreme. Poznato je da se obostrani operativni položaj, pored ostalog, ogleda u određenom brojnom i kvalitetnom odnosu snaga i borbenih sredstava, u obostranoj jačini i rasporedu (grupisanju) operativnih rezervi (neangažovanih snaga), u osobinama zemljišta (jačine položaja kao oslonca za borbeno dejstvo i njihova pogodnost za organizaciju vatrene sistema), u daljini aerodroma i u mogućnostima materijalno-tehničkog snabdevanja (udaljenje baza, kapacitet putne mreže i dr.).

Povoljan operativni položaj ili povoljan odnos snaga za branioca ne znači da je on nadmoćan u svim ili najvažnijim faktorima. Ako bi se tako mislilo, moglo bi se postaviti pitanje zašto se onda brani. Međutim, povoljan operativni položaj³ za branioca može se smatrati onda ako skup svih napred iznesenih faktora obezbeđuje sigurnost i stabilnost odbrane čak i u slučaju da se cilj vatrene protivpripreme u potpunosti i ne ostvari.

S obzirom na to da osnovnu snagu vatre u protivpripremi čine nuklearna borbeno sredstva, brojni i kvalitetni odnos u ovim sredstvima ima poseban značaj. Ako je branilac u drugim faktorima, koji karakterišu obostrani operativni položaj, inferioran (što je normalno), moći će pri povoljnom (tolerantnom) odnosu u nuklearnim borbenim sredstvima računati na uspeh vatrene protivpripreme. Upravo, pri povoljnom odnosu N b/s branilac je u mogućnosti da ostvari jedan od mogućih ciljeva vatrene protivpripreme i da poboljša sopstveni operativni položaj. Osim toga pri izrazito nepovoljnom ili netolerantnom odnosu u N b/s branilac bi bio izložen velikom riziku, pri čemu bi, u slučaju neuspeha protivpripreme, osetno pogoršao svoj operativni položaj.

Po značaju drugi je po redu brojni i kvalitetni odnos u oklopnim snagama (u određenoj situaciji može imati isti značaj kao i prvi). Oklopne snage za branioca, pri tolerantnom brojnom i kvalitetnom odnosu, predstavljaju najvažniji faktor za stabilnost odbrane. Znači, ako branilac pogodnim grupisanjem i manevrom na određenom pravcu — rejonu obezbedi povoljan odnos u N b/s i oklopnim snagama, može se smatrati da je obezbedio osnovni preduslov za organizaciju i izvođenje vatrene protivpripreme.

Kada branilac raspolaže ograničenim brojem i nepovoljnom strukturom nuklearnih borbenih sredstava, organizacija vatrene protivpripreme podleže pažljivom određivanju vremena njenog izvođenja. U ovakvim prilikama vatrena protivpriprema se organizuje i izvodi na početku jedne od etapa napadačeve operacije tj. u periodu kad on planira vatrenu pripremu i podršku uvođenja rezervi za produženje napada.

Branilac sa ograničenim N b/s može odrediti cilj vatrene protivpripreme da se nuklearnim i vatreanim udarima zahvate snage i sredstva napadača na dubini rasporeda divizija I ešelona AK. Taj cilj može biti i skromniji — da se zahvate samo prvi borbeni ešloni pešadijskih i oklopnih divizija, ili da se izbace iz borbe najvažniji ciljevi, poboljša odnos snaga za kraće ili duže vreme, odgodi napad, smanji silina udara i time obezbedi konačno slamanje napada na plićoj dubini odbrane, a to je i krajnji cilj operacije.

Organizacija i izvođenje vatrene protivpripreme bez N b/s, bez obzira na druge okolnosti, a protiv napadača koji raspolaže i upotrebljava ova sredstva smatra se nerealnim.

Cilj vatrene protivpripreme može biti različit, što zavisi od niza faktora i određuje se u skladu sa konkretnom situacijom. Me-

³ Na primer, povoljan operativni položaj (uz ostale faktore) može se smatrati ako je odnos snaga 1 : 1,4 za branioca, a nepovoljan ako je 1 : 4.

đutim, (gledano operativno-taktički) cilj vatrene protivpripreme može se svesti na sledeće varijante:

a) Da se nuklearnim i vatrenim udarima dejstvuje po snagama i sredstvima napadača na dubini borbenog rasporeda AK i to na pravcu glavnog udara. Za ovo je potrebno da branilac u toku prethodnih dejstava stvori povoljne uslove i obezbedi brojna i kvalitetna borbena sredstva. Ako se ostvari ovako postavljeni cilj vatrene protivpripreme, branilac će promeniti odnos snaga i sredstava u svoju korist i stvoriti povoljne uslove za prelazak u napad. Svakako da će ovo zavisiti isključivo od učinka vatre u protivpripremi.

Da bi se došlo do približno potrebnog broja sredstava za ostvarenje cilja protivpripreme, potrebno je poći od realne pretpostavke o mogućem broju, strukturi i vrsti ciljeva koje treba uništiti, izbaciti iz borbe i neutralisati.

Na dubini borbenog rasporeda AK napadača mogu se naći snage i sredstva oko dve mehanizovane divizije (sa sredstvima podrške), minimum jedna oklopna brigada (u rezervi AK) i formacijska sredstva podrške AK. U sastavu ovih snaga može se očekivati sledeći broj nuklearnih i prosečnih divizijskih ciljeva:

— 1 — 2 raketna diviziona operativno-taktičke namene = 4 — 8 nuklearnih ciljeva,

— 2 artiljerijska diviziona nuklearne artiljerije = 6 nuklearnih ciljeva,

— 10 oklopnih bataljona = 10 nuklearnih ciljeva,

— 12 mehanizovanih bataljona = 12 nuklearnih ciljeva,

— 4 pešadijska bataljona = 12 divizijskih prosečnih ciljeva,

— 16 vatrenih grupa u bataljonima = 16 prosečnih divizijskih ciljeva, i

— 13 artiljerijskih diviziona = prosečnih divizijskih ciljeva.

Znači, na osnovu grubog proračuna može se zaključiti da je za ostvarenje cilja vatrene protivpripreme potrebno približno 36—42 NP, od čega:

— 12 vođenih raketa srednjeg i velikog dometa i NAB jačine 20—50 KT;

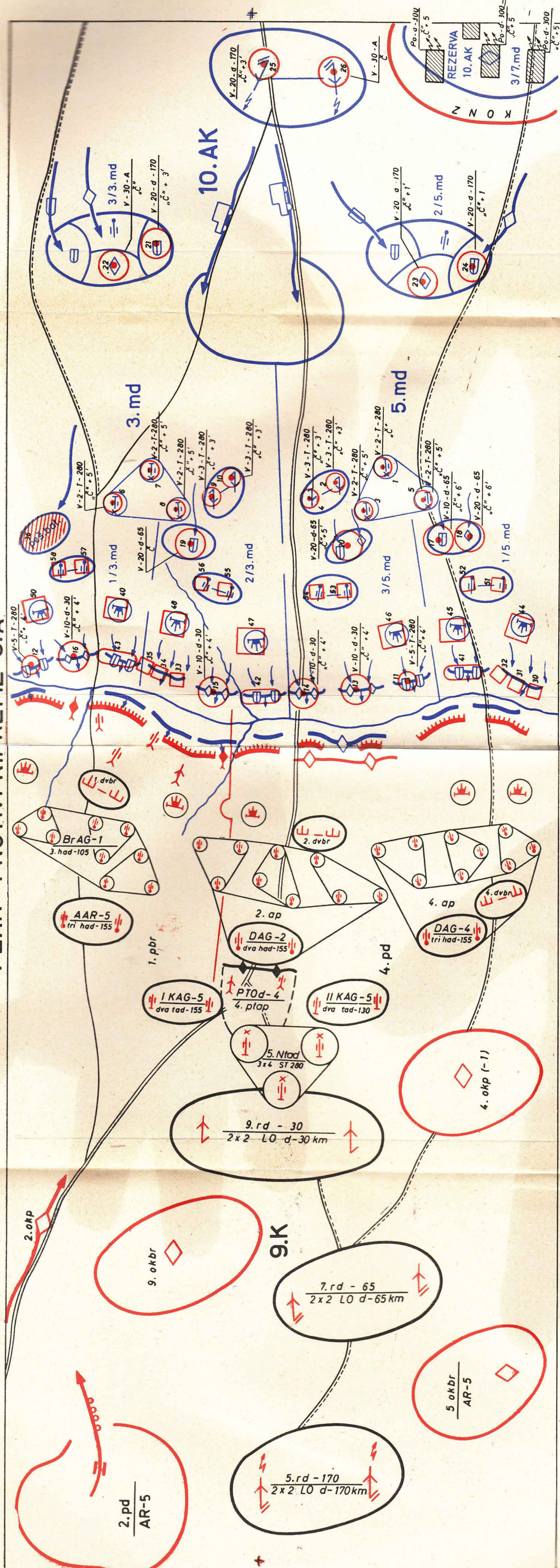
— 12—18 slobodnih raketa malog dometa (do 60 km) sa nuklearnim bojnim glavama jačine 2 od 20 KT, 4—10 od po 10 KT i 6 od po 2 do 5 KT, i

— 8—12 nuklearnih granata jačine od 2 do 5 KT.

Za neutralisanje preostalog broja ciljeva (pešadijskih i mehanizovanih bataljona, vatrenih grupa i artiljerijskih diviziona) potrebno je približno 40 artiljerijskih diviziona.

Iz ovog proračuna može se zaključiti da je za ostvarenje vatrene protivpripreme (ovako postavljenog cilja) potrebno koncentrisati snažna i kvalitetna borbena sredstva. Prema tome, na ovakav poduhvat mogu računati, pre svega, armije sa bogatim arsenalom nuklearnih borbenih sredstava i visokim stepenom tehničke opremljenosti svojih formacija.

PLAN PROTIVPRIPREME 5.A

LEGENDA

1. - CILJ VATRENE PROTIVPRIPREME: Nuklearnim udarima iz borbe izbaciti i uništiti oklopne snage i N b/s, sprečiti vatrenu pripremu napada, a konvencionalnim sredstvima neutralisati ostale snage prvog borbenog ešelona 10.AK „playog“, a polom, angažujući armijske rezerve i u sadejstvu sa 9.K, razbiti neprijatelja na prostoriji...

2. - SREDSTVA KOJA UČESTVUJU U PROTIVPRIPREMI I NJIHOVO GRUPISANJE:

- a) *Jedinice u borbenom dodiru:*
- 4. pd ojačana sa 2 had 155 mm i dvbr,
 - 1. pbr ojačana sa 1 had 155 mm i 1 had 105 mm,
 - I KAG-9 sastava 9. tap 155 mm (2 tad),
 - II KAG-9 sastava 12. tap 130 mm (2 tad),
 - KRG-9 sastava 9. rd-30 (dve bater. po 2 L0d-30 km).

- b) *Jedinice koje se privlače za vatrenu protivpripremu:*
- 7. rd-65 sastava 2 baterije po 2 K0d-65 km,
 - 5. nuklearni samohodni teški art. divizion 280 mm (ntad),
 - 2. map (3 had 105 mm i 1 had 155) iz 2. pd iz rezerve 5.A. Ova divizija je ojačana sa 1 had 155 mm i 1 dvbr,
 - AAR-5 sastava 3 had 155 mm i 1 dvbr.

- c) *Učestvuju:*
- 5. rd-170 sastava 2 baterije po 2 L0d-170 km 3. rd-300,
 - 5. lovačko-bombarderski avio-puk sastava 36 aparata,
 - 19. lovačko-bombarderska eskadrila nosača NAB.

- d) *Utrošak nuklearnih projektila i to:*
- 12 topovskih nuklearnih granata (2 x 5, 4 x 3 i 6 x 2 KT),
 - 4 slobodne rakete d-30 i po 10 KT,
 - 4 vođene rakete d-170 po 20 KT,
 - 2 NAB po 30 KT,
 - 4 rakete d-30 sa hemijskim punjenjem.

- e) *Utrošak municije:*
- za topove 155 i 130 mm 0,6 b/k,
 - za sve druge kalibre 1 b/k,
 - za dvbr 2 plotuna.

3. - STRUKTURA VATRENE PROTIVPRIPREME I VREME TRAJANJA:

- početak u 06.10 5.5. „C“ je početak NU-protivpripreme,
- trajanje vatrene protivpripreme 20',
- od „C“ do „C“ + 3' NU-avijacije i raketa d-170 po rd vođenih raketa d-150 mm i rezervi 3. md i avijacijski udar 5 ap po rezervi 10. AK,
- od „C“ + 3 do „C“ + 6' NU raketnih jedinica i 12 ntad,
- od „C“ + 6' do „C“ + 20' artiljerija i vbr neutrališu živu silu i vatrena sredstva (vidi šemu plan protivpripreme),
- od „C“ + 5' do „C“ + 10' 3. rd izvodi hem. udare po rezervi 10. AK.

4. - Prema podacima obavestajno-izviđačke službe 5.A „plavih“ dovlači jednu mehanizovanu diviziju u rejonu....

Iz istih izvora je utvrđeno i provereno da neprijatelj planira vatrenu pripremu napada sa početkom u 06.25 a napad u 06.50. Težište vatrene pripreme napada na N b/s.

T A B L I C A

PODELA VATRENH ZADATAKA (UZ LEGENDU) ZA PLAN VATRENE PROTIVPRIPREME 5. ARMIIJE

JEDINICA	BROJ CILJA KOJEG NEUTRALIŠE - UNIŠTAVA					Avijacija	Primebba
	1. korp. art.	2. pd	3. bat.	4. bat.	5. bat.		
1. pbr bat.							
2. pbr bat.							
3. pbr bat.							
4. tenk. bat.							
brig. artiljerija							
1. peš. bat.							
2. mb							
3. mb							
4. tenk. bat.							
brig. art.							
1/1. 3/3. brig. rez.							
1. mb							
2. tenk. bat.							
3. tenk. bat.							
brig. art.							
1. peš. bat.							
2. mb							
3. mb							
4. tenk. bat.							
brig. art.							
1. mb							
2. tenk. bat.							
3. tenk. bat.							
brig. art.							
1. peš. bat.							
2. mb							
3. mb							
4. tenk. bat.							
brig. art.							
1. mb							
2. tenk. bat.							
3. tenk. bat.							
brig. art.							
Nuklearni tad - 5.md							
Nuklearni tad - 3.md							
rd - d - 30							
5.md							
rd - d - 30							
3.md							
grupni rak. div. d - 150							

POMENA: rezerva 10.AK 5.rd d-300 izvodi četiri hemijska udara u „C“ + 5 do „C“ + 10 posle udara 5. lbat, po 3/7.md.

NUKLEARNI CILJEVI: UNIŠTENJE 50% IZBACENI IZ CILJEVI IZBACENI 100%

UNIŠTENJE: 50% IZBACENI IZ CILJEVI IZBACENI 100%

Ovde su izneseni samo materijalno-tehnički faktori, koji, bez sumnje, imaju i presudan uticaj pri određivanju cilja protivpripreme. Međutim, ne smeju se zanemariti i oni drugi, taktičko-operativnog karaktera, od kojih zavisi efikasna realizacija materijalno-tehničkog faktora. Pre svega vatrena protivpriprema je veoma rizičan potez branioca. Iznenadaenje može imati presudan uticaj na ostvarenje određenog cilja protivpripreme. Zbog toga je teško pretpostaviti da će branilac biti u mogućnosti da izvrši sve pripreme i da ne bude zapažen. Da bi ostvario ovako zamašan cilj, branilac mora koncentrisati jake snage i sredstva, čime se izlaže permanentnoj opasnosti od uništavajućih udara napadača. Znači, protivpriprema može biti osujećena vatrenom pripremom napadača.

Otkrivanje i praćenje velikog broja nuklearnih ciljeva na velikoj dubini, a naročito otkrivanje početka vatrene pripreme napada biće veoma složen i teško ostvarljiv zadatak i zahtevaće jake snage i brojna tehnička sredstva. *Ovo je jedan od najvažnijih uslova da se postigne iznenadaenje.*

Pri ovakvom određivanju cilja vatrene protivpripreme (kada se posle njenog uspešnog ostvarenja prelazi u napad) može se postaviti pitanje: da li je to vatrena protivpriprema ili vatrena priprema protivudara? Moje je mišljenje da se pojam vatrene protivpripreme ne može, isključivo, vezati za cilj koji se želi postići njenim ostvarenjem. Pod pojmom vatrene protivpripreme podrazumeva se dejstvo borbenih sredstava branioca radi uništenja i razbijanja napadačevih snaga i sredstava, neposredno pre početka njegove vatrene pripreme napada. Znači, pored ostalog, zadatak vatrene protivpripreme je da se nuklearnim i vatrenim udarima unište i neutrališu sredstva podrške napadača i spreči plansko izvođenje vatrene pripreme napada.

Realno je pretpostaviti da će branilac skoro redovno raspolagati ograničenim brojem nuklearnih sredstava i da će prikupljanje detaljnih podataka o napadaču biti teško ostvarljivo, pa prema tome i ovakvo određivanje cilja protivpripreme može se smatrati izuzetkom. Znači da su ipak realnija gledanja onih čija se razmatranja baziraju na skromnijim zahvatima i na manjem učešću nuklearnih borbenih sredstava koja se moraju svesti u realne okvire.

b) Branilac će biti u mogućnosti da uspešno ostvari cilj protivpripreme ako obezbedi odgovarajući broj nuklearnih borbenih sredstava i takvu njihovu strukturu koja mu omogućava da neutrališe, izbací iz borbe ili uništi najvažnije ciljeve (osnovne nosioce napada) i to na dubini borbenog rasporeda divizija prvog borbenog ešelona. Deo nuklearnih borbenih sredstava neophodno je angažovati za udare po dubljim ciljevima, pre svega, po raketno-nuklearnim jedinicama i bližim operativnim rezervama napadača.

Ostvarenjem ovako postavljenog cilja, a zavisno od stepena i mogućnosti angažovanja sredstava drugih rodova i vidova, može se obezbediti razbijanje prvog borbenog ešelona i sredstava podrške napadača, čime bi se, za kraće ili duže vreme, odgodio napad neprijatelja, izmenio odnos snaga, umanjili početna silina udara i tempo napada.

Za ostvarenje ovako postavljenog cilja vatrene protivpripreme, pod pretpostavkom da se radi o istom broju ciljeva kao i u prvom slučaju (na manjoj dubini i sa manjim pretenzijama) i da se obezbedi neutralisanje od 50 do 60%, potrebno je, pored ostalog, približno: 5—7 NAB i raketa sa nuklearnom bojnom glavom srednje jačine i dometa, 6—8 raketa sa nuklearnom bojnom glavom taktičke namene male i srednje jačine i 30—35 artiljerijskih diviziona. Po mome mišljenju ovakav tretman učešća nuklearnih borbenih sredstava u vatrenju protivpripremi svodi mogućnosti branioca u realne okvire u pogledu operativno-taktičkih zahteva.

c) Sa ograničenim brojem i slabijom strukturom nuklearnih borbenih sredstava branilac će ograničiti cilj vatre protivpripreme. On će skoro redovno težiti da neutrališe, izbacii iz borbe ili uništi najvažnije ciljeve u taktičkoj dubini, obično na dubini rasporeda pukova — brigada prvog ešelona divizija i sredstva podrške na dubini borbenog rasporeda divizije u prvom borbenom ešelonu korpusa.

Ostvarenjem vatrene protivpripreme sa ograničenim nuklearnim borbenim sredstvima, ali uz snažno učešće konvencionalnih sredstava može se neutralisati i rastrojiti prvi borbeni ešelon i sredstva podrške divizije, poremetiti plansko izvođenje napada, umanjiti početna silina udara, a samim tim obezbediti veća upornost odbrane i znatno brže i efikasnije slamanje neprijateljskog napada, što je i cilj odbrambene operacije.

Polazeći od pretpostavke da se radi o snagama jedne divizije, koja djeluje na težišnom operacijskom pravcu, za izbacivanje iz borbe njenih najvažnijih elemenata (3—4 oklopna bataljona i 3—4 raketno-nuklearna oruđa) potrebno je 6—8 nuklearnih projektila male i srednje jačine. Za neutralisanje drugih ciljeva na polaznim položajima, kao i pukovske i divizijske artiljerije i manobacača, potrebno je približno 20—25 artiljerijskih diviziona. Avijacija treba da tuče raketne jedinice, dalekometnu artiljeriju, KM i CV. Prema tome i u ovoj varijanti glavnu vatrenu snagu čine nuklearna borbeno sredstva.

d) Organizacija i izvođenje vatrene protivpripreme bez nuklearnih borbenih sredstava može se smatrati kao izuzetak i primjenjivaće se u posebnim uslovima. Pre svega, vatrena protivpriprema bez N b/s može se izvoditi samo ako napadač nema N b/s. Ovakvom protivpripremom ne bi se mogao ostvariti niti postići željeni cilj. Čak kad bi branilac i raspolagao dovoljnim količinama klasičnih sredstava, postavlja se pitanje mogućnosti njihovog privlačenja i celishodnosti stvaranja tako snažne koncentracije materijala u dometu napadačevih raketnih jedinica. Za koncentraciju velikog broja artiljerijskih jedinica i njihovu pripremu za dejstva potrebno je dosta vremena, na što se u eventualnom ratu, verovatno, ne može računati. Istovremeno to bi bio veliki rizik, u koji se branilac neće smeti upuštati.

Vatrena protivpriprema može se organizovati i izvesti bez upotrebe nuklearnih borbenih sredstava i to: protiv napadača koji ne raspolaže ili ne upotrebljava sredstva masovnog uništenja; u uslovima kada je njihova obostrana upotreba otežana ili isključena;

na teško prolaznom zemljištu i sa ograničenim ciljem, čije dimenzije ne bi prelazile taktičke okvire. Znači, u ovoj varijanti vatrena protivpriprema može biti celishodna samo u borbenim uslovima koji su slični onima iz drugog svetskog rata, pa prema tome i njena organizacija i izvođenje bi se bazirali na načelima koja su važila za takve uslove borbenih dejstava.

ORGANIZACIJA VATRENE PROTIVPRIPREME

Ideja za primenu ovakvog oblika dejstva obično sazreva u toku prethodnih dejstava. Čim se otkriju namere neprijatelja (privlačenje i grupisanje snaga i sredstava i verovatan način dejstva), branilac najpogodnijim oblikom manevra obezbeđuje operativno-taktičke uslove za protivpripremu. Upornom odbranom obezbeđuje držanje važnijih rejlona na pojedinim pravcima radi stvaranja povoljnijih uslova za privlačenje i grupisanje sopstvenih vatrene sredstava. Napuštaju se pojedini rejoni — prostorije pogodne za ostvarivanje vatri i ona mesta gde se predviđa da će napadač grupisati snage i sredstva. Nuklearnim i hemijskim udarima sprečava se podilaženje i plansko dovlačenje i grupisanje snaga napadača iz dubine. Za ovaj zadatak najcelishodnije je angažovati avijaciju i rakete velikog dometa. Treba težiti da se dejstva raketnih jedinica koje učestvuju u vatrenoj protivpripremi svedu na najmanju meru.

Istovremeno branilac, prema konkretnoj situaciji, pomera i privlači artiljerijske jedinice i nuklearna borbena sredstva. Za protivpripremu artiljerijske i druge jedinice privlače se i grupišu postepeno, noću i u najvećoj tajnosti. Pri ovom se preduzimaju najobimnije mere predostrožnosti i izvode taktičke radnje u svrhu obmane napadača i sprečavanja otkrivanja namera branioca.

Za protivpripremu je realno, a nekad će biti i neophodno da se izuzmu i privuku artiljerijske jedinice iz sastava drugog ešelona ili iz rezerve. Odluka o ovome donosi se na osnovu svestrane procene ciljeva, mogućnosti sopstvenih sredstava, određenog cilja protivpripreme i realnih mogućnosti i celishodnosti grupisanja i koncentracije artiljerijskih sredstava. Mislim da je neophodno i oportuno za protivpripremu angažovati sve raspoložive jedinice višecevne bacača raketa, bez obzira u čijem se sastavu nalaze.

Paralelno sa iznesenim postupcima za otkrivanje i identifikaciju novih i praćenje već otkrivenih ciljeva angažuju se obaveštajni i izviđački organi svih stepena. Zato se određuju posebni organi obaveštajno-izviđačke službe, a podaci se proveravaju preko više kanala. Naročito je važno da se svi podaci pravovremeno i u potpunosti dostavljaju komandi koja planira vatrenu protivpripremu. *I najdragoceniji podaci su bezvredni ako se ne dostave na određeno mesto i na vreme. Zbog toga se naročita pažnja poklanja organizaciji sistema veza i javljanja.*

Za uspeh protivpripreme od posebnog značaja su potpuni i precizni obaveštajno-izviđački podaci. Radi ilustracije navešću jedan primer.

Neki obaveštajno-izviđački organ poslao je podatke da je padom mraka, u rejon X i Y pristigla oklopna ili mehanizovana brigada oklopne ili mehanizovane divizije. Rejon koji je naznačen obuhvata površinu od 100 km². Komanda je smatrala da bi ovoj brigadi, u sklopu protivpripreme, trebalo nuklearnim udarima naneti 40—50% gubitaka i izbaciti je iz borbe. Da bi se ostvarila ideja kamande, a na osnovu dobijenih podataka, potrebno je upotrebiti 34 NP od po 10 KT ili 22 NP od po 22 KT. Da bi se zadatak izvršio jednim projektilom, njegova jačina bila bi 2—3 MT. Znači odgovarajućim NE morala bi se zahvatiti prostorija od 100 km².

Međutim, da je otkrivena tačna lokacija svih elemenata brigade, ideja komande mogla bi se ostvariti nekoliko puta manjim sredstvima. Recimo da brigada ima 3 bataljona ili 9 četa i da se ima za njih tačna lokacija, zadatak bi se mogao izvršiti sa 9 NP od po 10 KT ili 6 NP od po 20 KT ili 3 NP od po 30 do 50 KT.

Za efikasno izvođenje NU po raketnim jedinicama napadača treba ustanoviti tačno mesto vatrenih položaja za svako oruđe. Ovo zbog toga što se udari izvode po raketnim oruđima sa težnjom da se unište. Organizacija praćenja ovih ciljeva ima izuzetan značaj. Neprekidnim praćenjem moguće je otkriti vreme kad je oruđe napunjeno i spremno za lansiranje. To je ujedno i najidealnije vreme za izvođenje udara. Otkrivanjem tehničkih položaja, stanica i sredstava za kontrolu i vođenje raketa, može se uništiti i iz borbe izbaciti cela raketna jedinica. Otkrivanje i indentifikacija ciljeva za artiljeriju i druga sredstva koja učestvuju u protivpripremi obavlja se na uobičajen način sa znatno manjim komplikacijama pošto su ti ciljevi bliže prednjem kraju pa ih je lakše „držati” na oku i u objektivu izviđačkih organa.

Početak vatrene pripreme napada i početak napada neprijatelja moraju biti u centru pažnje svih obaveštajno-izviđačkih organa. Često će ovo biti i njihov najteži, ali i najvažniji zadatak. Otkriti početak vatrene pripreme znači omogućiti pravilan izbor vremena za početak vatrene protivpripreme. Podaci o početku vatrene pripreme napada proveravaju se praćenjem pokreta i rada napadača, naročito praćenjem pokreta i rada raketnih i artiljerijskih jedinica. Kada se otkrije i proveru tačno vreme početka vatrene pripreme napada, komandant donosi odluku o vremenu početka vatrene protivpripreme. *Najidealnije vreme za početak protivpripreme je vreme nekoliko minuta pre početka planirane vatrene pripreme napada, a najranije za dužinu trajanja protivpripreme.*

Struktura i dužina trajanja vatrene protivpripreme određuju se na osnovu broja i strukture ciljeva koji se žele neutralisati, ili uništiti, broja i strukture sopstvenih jedinica — sredstava i cilja koji se žele postići vatrenom protivpripremom.

Protivpriprema će imati najveći efekat ako otpočne jednovremenim nuklearnim udarom raketnih jedinica. Međutim, kada se planira izvođenje NU avijacijom i raketnim jedinicama, ili kada se predviđa dejstvo avijacije po ciljevima na široj prostoriji gde se planiraju udari raketnih jedinica, protivpriprema neće moći da otpočne nuklearnim udarima raketnih jedinica. U ovom slučaju, zbog bezbednosti leta avijacije, moraće se pravo angažovati ona pa tek

onda raketne jedinice. Moguće je istovremeno dejstvo avijacije i raketnih jedinica, samo ako su rejoni ciljeva na udaljenju koje garantuje bezbednost leta avijacije, ili ako postoji mogućnost da ona nadleće ciljeve sa pravaca sa kojih se neugrožava njen let dejstvom raketnih jedinica. Nadletanje avijacije iznad prostorija po kojima je izvršen NU moguće je posle 20—30 minuta, pa prema tome i njeno dejstvo po ovim rejonima najčešće će biti isključeno. Zato će vatrena protivpriprema obično počinjati dejstvom avijacije.

Planiranje dejstva avijacije i podela ciljeva između nje i raketnih jedinica moraju se uskladiti.

Imajući u vidu režim vatre raketnih jedinica, moguće je upotrebiti onoliko raketa sa nuklearnim punjenjem koliko ima raketnih oruđa. Prema tome, čak kad bi protivpriprema trajala i do 45 minuta, maksimalne mogućnosti raketnih jedinica su jedan plotun.

Artiljerija ima veći režim vatre, dva i više puta veću tačnost gađanja od raketa, upotrebljava granate malog ekvivalenta i podesna je za uništenje ciljeva malih dimenzija (raketnih oruđa pojedinih baterija na VP i sl.) u taktičkoj dubini napadača. Njena praktičnost, pri izvođenju NU po ciljevima malih dimenzija, ogleda se u tome što se preciznim gađanjem obezbeđuje uništenje cilja projektilom male snage, što se jednim oruđem mogu opaliti dve pa i više nuklearnih granata u toku protivpripreme, što je zona sigurnosti relativno mala i, najzad, što može upotrebljavati i klasične granate, čime sprečava neprijatelju otklanjanje posledica nuklearnih udara. Koristeći taktičko-tehnička svojstva nuklearnih artiljerijskih oruđa (topova i haubica), obezbeđena je ekonomičnost, velika preciznost vatre i omogućeno jednovremeno izvođenje nuklearnih udara avijacijom i artiljerijom.

Hemijski udari raketnih jedinica izvode se u kombinaciji sa nuklearnim ili avijacijskim udarima, obično po ciljevima koji imaju veću operativno-taktičku važnost. Oni se mogu izvoditi, ali ne jednovremeno kad i NU. Kada se hemijski udari izvode po ciljevima koje je neutralisala avijacija klasičnim sredstvima (dublje rezerve), hemijski udari se izvode neposredno posle njenog napuštanja vazdušnog prostora iznad cilja po kojem se izvode HU. Prosečne mogućnosti raketa sa hemijskim punjenjem za kontaminaciju iznose približno, za jedan projektil, 120—150 hektara.

Jedinice višecevnih bacača raketa neutrališu i uništavaju ciljeve, ispaljujući jedan do dva plotuna (obično u visini polaznog položaja) na svaki cilj sa razmakom od 3 do 5 minuta. Dejstvo ovih jedinica treba da otpočne čim prestane dejstvo vazdušnog talasa nuklearnih udara.

Artiljerija neutrališe i uništava ciljeve već poznatim metodama artiljerijskih vatri. Otkrivena živa sila i vatrena sredstva van zaklona neutrališe se serijama vatrenih udara, a živa sila i vatrena sredstva u zaklonu (artiljerija na VP, KM i CV i dr.) kombinacijom vatrenih udara i sistematskog gađanja. Na isti način vatrene zadatke izvršavaju i tenkovske jedinice, ukoliko učestvuju u protivpripremi.

Dejstvo artiljerije i tenkova može da otpočne istovremeno sa dejstvom jedinica višecevnih bacača raketa, po iščezavanju udarnog talasa.

Međutim, najbolje bi bilo da vatrena protivpriprema otpočne jednovremenim plotunima svih jedinica — sredstava. Ova varijanta dolazi u obzir kada se nuklearnim udarima uništavaju ciljevi u većoj dubini neprijateljskog rasporeda.

Prema tome, pod pretpostavkom da branilac raspolaže napred iznesenim sredstvima, izgleda da bi bila najpogodnija sledeća *struktura vatrene protivpripreme*:

— nuklerani udari avijacije po ciljevima u dubini i nuklearne artiljerije po ciljevima u taktičkoj dubini napadača u trajanju od 2 do 3 min. (Č-Č-2-3),

— nuklearni udari raketnih jedinica u trajanju od 2 do 3 min. (Č + 2 — 3 do Č + 4 — 6),

— dejstva jedinica višecevnih bacača raketa, artiljerije i jedinica drugih rodova (posle NU raketnih jedinica) koja traju do kraja protivpripreme. U ovom periodu planira se i dejstvo avijacije po ciljevima van prostorija zahvaćenih nuklearnim udarima.

Po našem mišljenju ovo je samo jedna od mogućih varijanti strukture protivpripreme. Ona se prilagođava konkretnoj situaciji pa se i ne može govoriti o nekom šablonu koji bi se mogao primeniti u svim prilikama.

Ali, sasvim je sigurno da se u svakoj situaciji mora voditi računa o momentu iznenađenja i da prvi plotuni imaju najveći efekat dejstva, pa prema tome i vatrena protivpriprema treba da otpočne dejstvom jedinica — sredstava koji imaju najjaču vatru.

Što se tiče dužine trajanja protivpripreme postoje različita gledišta.

Naime, u nekim armijama smatraju i protivpripremu uračunavaju u prethodna dejstva branioca, nuklearne i avio-udare po snagama napadača za vreme dovođenja i grupisanja za napad. Otud i mišljenja da protivpriprema može da traje nekoliko sati pa i dana. Prema tim mišljenjima ona se deli u dve faze: dejstva pre i posle razvoja za napad i dejstva neposredno pre početka vatrene pripreme. Drugi opet prethodna dejstva smatraju kao dejstva za usporavanje, a protivpripremu nazivaju ostvarenjem nuklearnih vatri u planiranim vatre-nim poljima u pozicionoj odbrani pre početka napada. Očigledno da se radi o razlikama formalnog karaktera. U suštini cilj je isti.

Prema tome postupci branioca do neprijateljskog razvoja za napad i neposredno do početka vatrene pripreme definiše se kao prethodna dejstva, a onaj period dejstva branioca koji se odvija neposredno, pre početka napada, i traje po planu i do ostvarenja određenog cilja naziva se vatre-nom protivpripremom.

Međutim, pri razmatranju ovog pitanja mora se početi od nekih proračuna, normi, koji treba da se zasnivaju na veličini zadatka i vremenu potrebnom da se on izvrši. Ako se početi od toga, proizlazi da se vreme trajanja protivpripreme određuje prema vremenu potrebnom artiljeriji da ispali odgovarajući broj granata — mina, gde stepen neutralisanja ciljeva iznosi 50%. Znači realno je da vatrena protivpriprema traje (računajući i vreme za nuklearne udare) 15—25

minuta. Ako se artiljerijskim divizionima za neutralisanje dodeljuju po dva cilja, protivpriprema može da traje do pola časa.

Kada branilac raspolaže dovoljnim brojem nuklearnih borbenih sredstava, vatrena protivpriprema može da traje 5—10 minuta.

PLANIRANJE VATRENE PROTIVPRIPREME

Planiranje vatrene protivpripreme spada u nadležnost komande armije. Komanda armije pošto dobije saglasnost i potrebna sredstva od Vrhovne komande donosi definitivnu odluku. U organizacioni proces uključuje sve organe štaba i rodova — vidova. Organizacioni proces odvija se u skladu sa konkretnom situacijom. On će se najčešće odvijati u toku izvođenja borbenih dejstava. Zbog toga se zadaci komande mogu svesti na: rukovođenje borbenim dejstvima, stvaranje što povoljnijeg operativnog položaja za protivpripremu, organizacija rada na otkrivanju i praćenju pokreta i grupisanja snaga i sredstava napadača, privlačenje i grupisanje sopstvenih snaga i sredstava i planiranje protivpripreme. Normalno, komanda ove zadatke izvršava kroz organizacioni proces. Rezultati rešenja ovih pitanja rezimiraju se u planu vatrene protivpripreme.

Plan vatrene protivpripreme pravi načelnik artiljerije armije, kao načelnik najbrojnijeg roda koji uzima učešća u protivpripremi, uz tesnu saradnju sa načelnicima rodova, vidova i službi. Osnovu za izradu plana protivpripreme i planiranje uopšte čine odluka komandanta, izvod iz plana dejstva jedinica Vrhovne komande i podaci obaveštajno-izviđačkih organa.

Odlukom komandanta određuju se: cilj protivpripreme, zadaci rodova i zadaci armijskih elemenata operativnog rasporeda, početak i vreme trajanja i način eksploatacije učinka (ako se eksploatišu) nuklearnih udara.

Plan vatrene protivpripreme može se raditi šematski — grafički na karti ili oleati sa legendom, u formi tabelarnog pregleda, tekstuelno i kombinirano. Sasvim je sporedno u kojoj će formi biti. Upravo najpraktičnija je forma plana koja će koncizno i pregledno evidentirati zadatke jedinica, vreme i način izvršenja i utrošak materijalnih sredstava.

Po mome mišljenju jedna od mogućih formi plana vatrene protivpripreme je načelni „plan protivpripreme” sa legendom, koja se prilaže uz ovaj tekst.

U prikazanom planu obrađena je prva varijanta protivpripreme. Međutim, forma, sadržaj i način izrade plana protivpripreme su potpuno isti i za sve druge varijante protivpripreme, te smatram da prikazani primer sadrži najviše podataka za planiranje, zbog čega je i obrađena prva varijanta.

Uz plan protivpripreme izrađuju se prilozi, koje zbog ograničenog prostora nije moguće prikazati. Prilozima se reguliše razvoj i posadanje VP artiljerije, rad artiljerijskih izviđačkih jedinica, organizacija veza, utrošak i dotur municije i drugo.

Pukovnik
Miloš PALIJA